

Jet van Vuuren

Papadag

Karakter Uitgevers B.V.

Zomer 1979

Jolante

Haar neus en wangen zijn roodverbrand, gevoelloos drukken haar hielen tegen de voetenborden en terwijl ze de pijn aan haar handen probeert te negeren, voelen die na iedere haal alsof ze langzaam beginnen af te sterven.

Jolantes ademhaling versnelt als ze zichzelf moed inpraat. Haar ogen houdt ze strak gericht op haar zusje, die 'stuur' is en commando's geeft.

'Bakboord... bést!'

De zon staat laag, de dag was lang. Lang en warm. De toer- tocht zit er bijna op. Nog even en ze lopen binnen, straks is daar het vlot, een douche en schone kleren.

'Laat lópen!' Weer de stem van Heleen.

'Belle Héléne' noemen de jongens haar. Stefan op twee en Bart op drie, vlak voor Jolante die zelf op slag zit. De boegroeier van vandaag is een nieuwe jongen. Hij noemt zichzelf J.J. Ze vergeet steeds hoe die dubbele naam luidt. Jan... nog wat.

Het is een stille knaap met een sterke slag.

'Belle Héléne' zit weer in haar hoofd. Zoals bij dat toetje. Een sappige peer, blank en zacht, om in te happen. Heleen met haar glanzende, donkere haar. Vloeiend zacht, als pure chocola.

Jolante hoort haar eigen ademhaling, haar onderrug trekt pijnlijk als ze naar voren buigt. Het opspattende water, dat na iedere haal van de riemen lijkt mee te slaan op het ritme van haar hartslag, gaat onverminderd door.

Achteruit voorwaarts glijden ze over de rimpelloze Vecht.

Jolante probeert haar aandacht bij de commando's van haar

zusje te houden. Met een verhit gezicht roept die wat de beman-
ning moet doen.

Haar liefvallige zusje Heleen, twee jaar jonger dan zij en zo-
veel meisjesachtiger.

In alle opzichten was Heleentje vanaf haar geboorte al anders:
kleiner, tenderder, intelligenter, liever... behalve dan als ze be-
velen geeft, zoals nu, en haar stem aan kracht wint als Jolante
van vermoeidheid lijkt in te dutten, terwijl zij nota bene op slag
zit en het tempo aangeeft.

'Gelijk inpikken!' roept Heleen nogmaals om iedereen bij de
les te houden.

Ze heeft het juiste postuur en gewicht voor een stuurvrouw,
deze mooie maagd. Kijk haar zitten, kin omhoog, spiedende blik,
fier en verleidelijk als een halfgodin in de verhalen uit de *Odysee*.

'Geen vriendjes, eerst school afmaken en dan studeren,' zei ze
laatst stellig toen iemand van de club haar vroeg waarom ze nog
geen verkering had.

Zo anders dan zijzelf. Jolante glimlacht omdat ze onwillekeu-
rig aan Bart moet denken, met wie ze het vorige week voor het
eerst écht heeft gedaan. Op die snikhete dag na het zwemmen.
Ze mag dan stoer zijn, met een grote mond, tot nu toe durfde ze
nooit verder te gaan dan zoenen.

Bij de herinnering voelt ze haar buik weer opspelen. Eng
spannend was dat. Naar en fijn tegelijk. Hoe lief Bart ook tegen
haar deed en hoe nat ze ook was, toen hij bij haar naar binnen
ging voelde ze een stekende pijn.

Na afloop had ze gebloed. Een beetje, niet veel, maar toch. Bart
maakte dat niet uit, hij vond haar lief en stoer en lekker, zei hij.
En daarna hadden ze nog heel lang in het warme gras langs de
waterkant gelegen, strelend en zoenend. Net zo lang totdat het
donker werd en een heldere sterrenhemel boven hen verscheen.

Ze heeft vandaag tegen Bart gezegd dat ze aan de pil gaat.
Ook dat vond hij stoer. Voortaan kunnen ze het dan zonder con-
doom doen.

‘Laat lopen!’ schreeuwt Heleen.

Waarop iedereen zijn haal afmaakt, het blad tilt en kantelt om vervolgens met gestrekte armen de bladen vrij van het water te houden.

De boot glijdt geruisloos verder. Als vervaarlijke muggen, pal zwevend en oplichtend boven het donkere water, varen andere boten even stil aan hen voorbij.

Bijna bij het vlot.

Jolante hoort de stem van Bart, maar terwijl hij iets tegen haar zegt, roept haar zusje op datzelfde moment: ‘Houden beide boorden!’

De bladen gaan verticaal en de boot remt verder af.

‘Bedankt, houden!’

Jolante ademt uit. Het zit erop. Straks is het feest, ze verheugt zich op de barbecue en de disco. Schuifelen met Bart in haar roze, strapless glitterjurk die Heleen veel te bloot vond.

Heleen komt in een knalpaarse overall. Dezelfde als waarin Frida van Abba *Dancing Queen* zingt.

Heleen vindt dat ze op Frida lijkt. Bijna had ze laatst een permanent genomen en haar bruine glanslokken in een afrokapsel veranderd.

Jolante schiet spontaan in de lach als ze daar nu aan terugdenkt en naar de paardenstaart van Heleen kijkt die bij iedere beweging van haar hoofd speels heen en weer zwiept.

‘Nogmaals houden!’

Weer de stem van Heleen, waarna de boot stil komt te liggen.

Jolante kijkt snel over haar schouder naar Bart. Ze zijn bij het vlot. Hij geeft haar een knipoog, ze lacht naar hem.

Heleen heeft het gezien.

Heleentje, haar zusje, bijna achttien is ze. In alles mooier, scherper en beter dan zij, uiteraard, maar zij heeft Bart, lieve trouwe Bart. En die neemt niemand haar af.

1

Het is halverwege de ochtend; ik heb net in de gang uit een van de verhuisdozen een koffiebeker gevist als ik iemand aan de andere kant van mijn voordeur hoor kuchen. Niet een gewone hoest van een verkouden passant die over de galerij loopt, maar zo'n kuchje om de keel te schrapen voordat er iets gezegd gaat worden.

Ik draai mijn hoofd in de richting van de deur en verwacht ieder moment de bel. Onwillekeurig trilt de beker in mijn hand als ik wel het geschuifel van voeten hoor, maar geen bel. Nogmaals klinkt dezelfde kuch. Net te zacht om in te schatten of het om een man of een vrouw gaat.

Onbeweeglijk blijf ik naar de deur staren, me afvragend waarom de persoon niet aanbelt.

In dit flatgebouw waar ik sinds een paar weken woon, ken ik – behalve mijn naaste buurman – niemand. Ik wil dat graag zo houden en heb weinig zin om te gaan kijken wie er voor de deur staat.

Mijn aandacht gaat automatisch naar de deurketting. Als ik toch opendoe, dan wel met die ketting erop.

Mijn nieuwsgierigheid dwingt me om een paar stappen naar voren te doen. Ik zet de koffiebeker op de verhuisdoos en leg mijn oor tegen de deur.

Ik hoor niets meer. Dan ineens scharniert de zware deur die naar het trappenhuis leidt en valt met een klap in het slot.

Meteen open ik mijn voordeur en zie nog net door het glas van het trappenhuis hoe een figuur in een zwart motorjack zich naar beneden haast.

Stokstijf blijf ik staan. Me veilig wanend achter de balustrade van de galerij, wacht ik totdat de persoon zo beneden naar buiten zal komen. Maar zodra de buitendeur opengaat, weet ik tot mijn teleurstelling slechts een glimp van de gedaante op te vangen. Naast het jack draagt de persoon een motorhelm, spijkerbroek, leren handschoenen en een rugzak. Het postuur oogt vrij lang en slank.

Weer twijfel ik of het om een man of een vrouw gaat. De afstand is inmiddels te groot om een juiste inschatting te maken. De lange benen rennen door, de rugzak wipt heen en weer op de rug. Door de vaart die de persoon maakt schuift een band van zijn schouder. Duidelijk geërgerd geeft hij er een ruk aan. Dan slaat de gedaante de hoek om naar de parkeerplaats en verlies ik hem uit het oog.

Meteen daarop klinkt het zware geronk van een motor. Nog eenmaal glijdt de figuur aan mijn oog voorbij. Vlak voordat hij de afrit neemt naar de openbare weg werpt hij abrupt een blik over zijn schouder. De klep van zijn helm staat nog omhoog waardoor ik een tel een gezicht kan zien.

Ik slaak een verbaasde kreet, want in de volgende seconde meen ik iemand te herkennen. Iemand van wie ik dacht dat zij dood was: tante Jo, de zus van mijn moeder.

Ook zij reed vroeger motor. Men zegt dat ze daarmee is verongelukt.

Ik knipper met mijn ogen, het is natuurlijk nonsens. Hoe kan ik me zo vergissen? Ik heb mijn tante niet eens gekend. Voor mij bestaat ze enkel uit de verhalen en foto's die ik van haar gehoord en gezien heb.

Ik leg de schuld bij de situatie. Als ik hier niet voor mijn moeder zat, zou ik nooit van dit soort visioenen krijgen.

Zodra de donkere stip op de motor zich bij de stoplichten tussen het overige verkeer mengt, tracht ik de angstgedachten te kanaliseren. Het was een voorbijganger, niets meer dan dat. Misschien wel iemand die hier toevallig voor mijn deur stond,

omdat hij langskwam voor de vorige bewoner en toen ontdekte dat het naambordje weg was.

Nogmaals leg ik de schuld bij mijn moeder. Als mijn leven sinds kort niet dagelijks beheerst werd door de mijzelf opgelegde mantelzorg, had ik hier nooit iets achter gezocht.

Straks eerst maar eens met Erik bellen. Zijn lieve stem horen en vragen hoe het met de kinderen is. Of ze hun moeder al een beetje missen.

Ik draai me van de balustrade naar de deur. En hoewel het een lenteachtige dag is, moet ik rillen. Ik ben zonder jas of sjaal naar buiten gestapt en word me daar nu pijnlijk van bewust als de wind grip krijgt op mijn dunne truitje.

Vlug zoek ik in mijn broekzak naar de sleutel van de voordeur, maar terwijl ik naar de afgesloten deur staar, schrik ik. Mijn zak is leeg, de sleutel moet nog aan de binnenkant van de deur zitten.

Ik slaak een vloek en kijk om me heen; alles blijft stil. Niemand die me hoort. Besluiteloos blijf ik staan.

Mijn aandacht wordt nu naar het raam van de buurman getrokken en ik sta stil bij de man die daarachter woont. Slechts eenmaal hebben wij elkaar ontmoet. Ik wilde toen net naar binnen gaan met de boodschappen, terwijl hij moeizaam en op krukken kwam aangelopen.

Hij stelde zich voor als Jaap, en met een brede, spontane grijns op zijn gezicht vertelde hij dat hij kortgeleden een heupoperatie had ondergaan.

Nadat ik wat aarzelend knikte en hij waarschijnlijk aan mijn gezicht kon aflezen dat ik geen belangstelling voor ziekenhuisverhalen had, hief hij een van zijn krukken speels in de lucht en vroeg me of de flat mij beviel.

Ik weet niet meer precies wat ik toen zei, maar maakte me snel uit de voeten. Mantelzorg is prima, maar aan mijn moeder heb ik meer dan genoeg.

Nogmaals kijk ik nerveus om me heen. Zelfs geen telefoon meegenomen, hoe oerstom kun je zijn.

Achter het raam van mijn buurman beweegt iets.

Een windvlaag slaat om mijn benen. In een poging de kou niet nog meer kans te geven, sla ik mijn armen voor mijn borst.

Net als ik besluit dat er niets anders opzit dan bij de buurman aan te bellen, gaat de deur daar als vanzelf open.

‘Ha, Maud, kan ik je ergens mee helpen?’ vraagt de man in de deuropening. En terwijl hij zijn hoofd naar buiten steekt en zijn ene hand steun zoekt bij zijn kruk, gebaart hij met de andere hand dat ik binnen moet komen.

Weifelend doe ik een stap in zijn richting. Vlak voor de deuropening aarzel ik. Is het de toon waarop hij mijn naam uitspreekt, zijn oogopslag, of de manier waarop hij me laat merken zich niet aan me te willen opdringen door quasistuntelig te doen?

Ik heb geen idee wat het is, maar iedere vezel in mijn lichaam komt in opstand als ik naar mijn buurman kijk. Toch stap ik bij hem naar binnen.

2

‘Maart roert zijn staart,’ zegt Jaap, en terwijl hij de tegeltjeswijsheid over me uitstrooit, werpt hij me tegelijkertijd een trainingsjack van de kapstok toe. ‘Hier, meid, sla die om je schoulers,’ voegt hij eraan toe als ik voor de tweede maal in korte tijd huiver. ‘Je ziet in-en-in wit.’

Ik vang het jack op. Het is van dunne fleecestof en ruikt naar opgedroogd zweet en nicotine. Hoewel ik baal van mijn lage bloeddruk, die me wel vaker dit soort koude rillingen bezorgt, pieker ik er niet over om dit kledingstuk aan te trekken.

‘Hoe lang stond je daar al buiten?’ vraagt Jaap.

Zonder mijn antwoord af te wachten verplaatst hij zich moeizaam steunend op één kruk door de woonkamer. Hij draagt een grijs T-shirt met korte mouwen op een vaalblauwe trainingsbroek die aan de zijkant is afgezet met witte biezen. Hij loopt op spierwitte sneakers. De schoenen zien er nog als nieuw uit, alsof hij ze alleen in huis heeft gedragen. Ze zijn groot en stevig. Net als hijzelf. Een beer van een kerel vergeleken met mijn eigen postuur en lengte. Zelfs Erik – die toch geen kleine man is – zou bij deze reus in het niet vallen.

Onhandig manoeuvreert hij met de kruk tussen de meubels door en raakt een bijzettafeltje dat vol met kranten en lege bierblikjes ligt. Een van de blikjes rolt eraf en belandt vlak voor mijn voeten op de grond. Een restje bier loopt eruit. In een reflex stap ik opzij.

Als ik me buk om het blikje op te rapen, houdt Jaap abrupt zijn pas in en zegt dat ik het moet laten liggen. Daarop veront-

schuldigt hij zich voor de rommel en legt uit dat het met zijn immobiliteit te maken heeft dat hij niet heeft kunnen opruimen.

‘Morgen komt de thuishulp,’ zegt hij.

Ik knik en moet onwillekeurig aan de thuishulp van mijn moeder denken. Volgens mijn moeder een sympathieke vrouw die een maand geleden door bezuinigingen op non-actief is gezet. Aan haar heb ik deze flat te danken. Ze wist dat de huurder voor een jaar in het buitenland zat. Zou Jaap dezelfde hulp hebben, vraag ik me nu af. Mij komt deze flat in ieder geval heel goed uit.

Een paar keer per week op en neer reizen van Walcheren naar Weesp begon me de laatste tijd op te breken. Ook Erik vond het een beter idee om tijdelijk iets in de buurt van mijn moeder te zoeken. ‘Doe het een maandje, dan zien we daarna wel verder hoe het met je moeder loopt,’ zei hij en bracht me met wat spullen hierheen. Opnieuw denk ik met warmte aan mijn man die zo goed voor me is. Hij moest eens weten hoe goed me dit uitkomt.

‘Ga bij de verwarming zitten,’ zegt Jaap als ik afwachtend midden in de kamer blijf staan.

‘Heb je een telefoon?’ vraag ik bijna onhoorbaar.

Mijn stem klinkt schor. Mijn keel heeft zich afgesloten vanaf het moment dat ik hier naar binnen ging. Ik probeer het ongemakkelijke gevoel te negeren en stel de vraag opnieuw. Nu met een helder stemgeluid.

Jaap trekt zijn wenkbrauwen op. Niet-begrijpend kijkt hij me aan.

Deze kluisenaar zal toch wel een telefoon hebben, gaat het door me heen als hij me blijft aanstaren.

‘Ik heb de mijne binnen laten liggen, anders had ik een slotenmaker kunnen bellen,’ ga ik door. ‘Ik heb mezelf buitengesloten.’

‘O, ja, maar natuurlijk. Een slotenmaker,’ antwoordt Jaap en hij haalt een laptop van de bank. Hij legt hem op de eettafel,

trekt een stoel naar zich toe, laat de kruk tegen de tafel rusten en gaat behoedzaam zitten. Hij zucht van de inspanning en opent daarop de laptop.

Ik volg zijn handelingen en zie dat hij snel typt. Alsof hij dagelijks achter een toetsenbord zit, gaan zijn vingers vliegensvlug op zoek naar iemand die straks mijn voordeur kan openen. Ik kijk naar de donkergrijze haardos boven het gerimpelde gezicht en vraag me af hoe oud Jaap zal zijn. Ik schat hem rond de zestig, iets ouder dan mijn moeder.

Mijn moeder, die me vast en zeker al wel een paar keer gebeld heeft en nu niet begrijpt waarom ik niet opneem.

‘Heb je iemand gevonden?’ vraag ik. Mijn stem klinkt ongeduldig. Ik loop naar de tafel en ga achter Jaap staan om een blik op het beeldscherm te werpen. Google laat een keur aan slotenmakers zien. Jaap wijst op een naam, vraagt of ik het daarmee eens ben en als ik knik – mij maakt het niet uit wie hij kiest, als ik hier maar zo snel mogelijk weg kan – grijpt Jaap naar zijn telefoon en belt het nummer dat bij het bedrijf hoort.

Twee minuten later heeft Jaap alles geregeld. Ik voel me ietwat overdonderd; had ik niet beter zelf kunnen bellen?

Maar als Jaap opkijkt en me vriendelijk vraagt of ik koffie wil, probeer ik opnieuw mijn gereserveerde houding jegens deze man overboord te gooien en bied ik aan om koffie te zetten.

Jaap is duidelijk opgelucht. Monter legt hij uit waar ik de koffiespullen in de keuken kan vinden. Voor de zoveelste keer verontschuldigt hij zich voor zijn krakkemikkigheid.

‘De dokter zei dat ik over een paar weken weer loop als een kievit,’ roept hij vanuit de woonkamer als ik inmiddels in de even rommelige keuken sta en op zoek ga naar de Senseo-pads.

‘Probeer die keukenla links eens,’ roept Jaap als hij hoort dat ik tevergeefs alle deurtjes van het keukenblok heb geopend.

De keukenla ligt vol met bestek. Ik tref een wirwar aan scharen, messen, lepels en vorken aan. Niets past bij elkaar of is echt goed schoon. Een dikke laag stof heeft zich in de kieren van de

lade vastgezet. Als ik hem verder opentrek en het bestek daarvoor naar achteren rolt, zie ik op de bodem aangekoekte vetvlekken zitten. Ik lijd niet aan smetvrees, maar hier is het ronduit smerig. Ik vraag me af wat die huishulp hier doet.

Net als ik de la weer wil sluiten, komt er een dichtgevouwen zakje met koffiepads tevoorschijn. Het is afgesloten met een wasknijper. Daar zit in ieder geval geen vuil in, gaat het door me heen als ik het halfvolle pakje open.

‘Heb je ze?’ roept Jaap vanuit de kamer.

Ik antwoord bevestigend. En terwijl ik het koffiezetapparaat vul met vers water aarzel ik of ik nu wel of niet twee pads op de daarvoor bestemde plek zal leggen.

Ik hou niet van Senseo-koffie. Zelfs in een schoon huis – zoals mijn eigen huis, thuis bij Erik – zou ik het nog afslaan.

Maar sinds ik terug ben in mijn oude geboortestad lijkt alles van thuis niet meer te bestaan. Ben ik weer terug in de tijd, onder de kaasstolp van weleer. En daar past een Senseo-apparaat prima bij.

Als ik op de knop druk en het ding begint te ratelen, hoor ik weer Jaaps stem. Ik versta niet wat hij zegt en ben er ook niet echt in geïnteresseerd.

Mijn ogen dwalen over de vuile vaat in de gootsteen en ik denk aan mijn moeder en aan mijn planning voor de rest van de dag. Door dit akkefietje met die sleutel loopt alles aardig in het honderd.

Over een uur zou ik bij haar zijn met boodschappen; dat gaat nu nooit meer lukken. Gespannen staar ik naar de bruine straaltjes koffie die de aardewerken kopjes waarvan de oortjes zijn afgebroken vullen.

Nog steeds in gedachten reik ik automatisch naar de koffiekopjes wanneer het apparaat is uitgerateld. Vrijwel meteen word ik me bewust van Jaaps aanwezigheid. Hij staat vlak achter me en ademt zwaar. De lucht die hij uitblaast ruikt naar ongepoetste tanden. Een golf van opkomende misselijkheid slik ik snel weg.

Even vlug draai ik me om en doe een stap opzij om aan het opdringerige lijf van mijn buurman te ontsnappen.

In Jaap zit geen beweging, stokstijf blijft hij staan. Hij neemt me nauwkeurig in zich op. En als iemand die een onbekende diersoort determineert, keurt hij mijn ogen, neus en mond.

Mijn middenrif komt opnieuw in opstand. Ik maak een afwevend gebaar en zeg dat de koffie klaar is.

Jaap reageert niet. Integendeel. Met zijn grote glanzende vissenogen blijft hij me aanstaren. Dan schraapt hij zijn keel en buigt zich steunend op de kruk nog iets verder naar voren. In een poging niet om te vallen legt hij nu zijn vrije hand vlak naast me op het aanrechtblad.

Hierdoor zit ik in één keer gevangen tussen een vlezige arm en een statische kruk.

Ik ruik okselzweet en een knoflookadem. Als ik opnieuw mijn mond open in een poging iets te zeggen, is Jaap me net voor.

‘Je lijkt op haar,’ zegt hij zacht.

Lees ook van Karakter Uitgevers B.V.

JET VAN VUUREN

Eindfeest

De klok tikt door en de tijd dringt. Niemand kan leven met een moord op zijn geweten, behalve als je bent opgegeven...

Constance is een gescheiden vrouw met een prachtig verbouwde villa in het Gooi, een goedgevulde bankrekening, een creatieve baan en een paar goede vriendinnen. En hoewel ze niet vrijwillig voor haar scheiding heeft gekozen, weet ze er ook zonder man het beste van te maken.

Dat fijne leven verandert van de een op andere dag wanneer bij Constance kanker wordt vastgesteld en de artsen haar bijna onmiddellijk daarna opgeven. Ze heeft hooguit nog maar een paar maanden te leven. Haar tijd is nu ineens afzienbaar geworden, en juist daarom wil ze nog één ding doen waarmee ze kan schitteren. Ze besluit een afscheidsfeest te geven voor een aantal van haar vriendinnen. Met het verschil, dat ze alleen de vrouwen uitnodigt die haar in de steek lieten toen ze ziek werd.

Daardoor krijgt het afscheidsfeest een wrang randje. Wat deze vriendinnen namelijk niet weten, is dat het voor Constance letterlijk het laatste feest van haar leven wordt. En wat haar betreft geldt dat ook voor hen.

Volg Jet van Vuuren op Twitter: @jetvanvuuren, ontmoet haar op Facebook of op haar website www.jetvanvuuren.nl.

ISBN 978 90 452 0836 7 | ISBN e-book 978 90 452 0846 6

Lees ook van Karakter Uitgevers B.V.

JET VAN VUUREN

De oppas

Wraak is zoet, totdat het lot zich tegen je keert

Kim is de vaste oppas van Max en Suze. Toch is Kim allesbehalve geschikt als oppas: ze houdt niet van kinderen, rookt liever een joint, of vrijt met Anton, de buurman en echtgenoot van de bedlegerige, kinderloze Dorien.

Als op zekere dag de kleine Suze verdwijnt en niet veel later haar dode lichaampje bij de oppas in de tuin wordt teruggevonden, wijst alles erop dat Kim de dader is.

Kim beweert dat ze het niet gedaan heeft, Max bevestigt dat, niemand gelooft hen.

Wie vertelt de waarheid en wie is de echte moordenaar?

Dertien jaar later proberen Kim en Max alsnog hun gelijk te halen. Want wraak is zoet. Totdat het lot zich tegen je keert...

ISBN 978 90 452 1143 5 | ISBN e-book 978 90 452 0864 0